

Alþingi
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 17. maí 2016
Tilvísun: 2016050154

Efni: Umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur um frumvarp til laga um breytingu á lögum um meðhöndlun úrgangs og lögum um ráðstafanir gegn umhverfismengun af völdum einnota umbúðum fyrir drykkjarvörur (EES reglur, stjórnvaldssektir o.fl.)

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur (HER) vísar til tölvubrúfs nefndarsviðs Alþingis dags. 4. maí sl. þar sem er óskað er umsagnar um frumvarp til laga um breytingu á lögum um meðhöndlun úrgangs og lögum um ráðstafanir gegn umhverfismengun af völdum einnota umbúðum fyrir drykkjarvörur (EES reglur, stjórnvaldssektir o.fl.). HER gerir eftirfarandi athugasemdir.

Almennt um frumvarpið:

Meginmarkmið frumvarpsins er að tryggja að lög um meðhöndlun úrgangs samrýmist skuldbindingum Íslands vegna EES-samningsins og er með því verið að innleiða EES-gerðir og lagfæra þegar innleiddar EES-gerðir. Ennfremur er lögð til sú breyting á lögum um meðhöndlun úrgangs að Umhverfisstofnun (UST) fái heimild til að leggja á stjórnvaldssektir vegna brota á lögnum. Slík heimild hefur ekki verið til staðar áður en er að mati HER mikilvægt verkfæri til að knýja á um úrbætur og taka á brotum. HER telur því nauðsynlegt að í lögnum verði heilbrigðisnefndum einnig veitt heimild til að leggja á stjórnvaldssektir er varðar þau atriði sem þeim er skylt að framfylgja skv. lögum um meðhöndlun úrgangs. Athugavert er að skv. ákvæði frumvarpsins um stjórnvaldssektir fæst ekki betur séð en að UST fái heimild til að leggja á sektir vegna brota sem falla undir eftirlit og skyldur heilbrigðisnefnda. Í frumvarpinu er einnig tilgreint að Umhverfisstofnun sé heimilt að kæra brot til lögreglu. Einnig þarf að veita heilbrigðisnefndum sömu heimild. Mikilvægt er að þeir aðilar sem sjá um að framfylgja lögum um meðhöndlun úrgangs séu jafnrétt háir þegar kemur að úrræðum til að knýja á um framkvæmd laganna enda getur annað leitt til árekstra og óvissu.

Athugasemdir við einstakar greinar:

15.gr. liður b (64 gr. b). *Reglugerð og gjaldskrá um endurvinnslu skipa.*
Í greininni er tilgreint að ráðherra skuli, að fengnum tillögum UST, setja gjaldskrá fyrir veitta þjónustu og verkefni stofnunarinnar vegna endurvinnslu skipa og veitingu starfsleyfis. Ekki er tilgreint nokkuð um gjaldtökuheimild heilbrigðisnefnda vegna þeirra verkefna í málaflokknum. HER telur að svo sé litið á að gjaldtökuheimild fyrir heilbrigðisnefnd liggi hér í lögum nr. 7/1998. Að öðrum kosti þarf að tilgreina gjaldtökuheimild heilbrigðisnefnda í þessum málaflokki í lögnum.

17. gr. liður a (66. gr. a) *Stjórnvaldssektir*.

Í greininni fær UST heimild til að leggja stjórnvaldssektir á einstakling eða lögaðila sem brýtur gegn ákveðnum greinum laganna. Stjórnvaldssektir eru nýtt tæki til að knýja á um úrbætur og til að taka á brotum. HER telur nauðsynlegt að í lögum verði heilbrigðisnefndum einnig veitt heimild til að leggja á stjórnvaldssektir er varðar þau atriði sem þeim er skylt að framfylgja skv. lögum um meðhöndlun úrgangs. Að óbreyttu myndi heimild UST til að beita stjórnvaldssektum ná að nokkru leiti yfir atriði sem heilbrigðisnefndum ber að hafa eftirlit með. Ekki fæst séð hvernig slíkt fyrirkomulag gæti virkað og myndi það leiða til óvissu og árekstra. HER leggur því til að eftir 1. mgr. verði bætt verði við greinina, eftir 1. mgr. eftirfarandi mgr.

"Heilbrigðisnefnd getur lagt á stjórnvaldssektir á einstakling eða lögaðila sem brýtur gegn:

1. Banni við losun úrgangs annars staðar en á móttökustöð eða í sorpílát og opinni brennslu hans, sbr. 9. gr.
2. Ákvæðum um að starfsemi hafi gilt starfsleyfi eða skilyrðum starfsleyfis, sbr. 14 gr.
3. Ákvæðum um skyldur söluaðila rafhlaðna og rafgeyma, sbr. 3. mgr. 33. gr.
4. Banni við förgun raf- og rafeindatækjaúrgangs án viðeigandi meðhöndlunar, sbr. 44. gr. b.
5. Banni við blöndun spilliefna, sbr. 2. mgr. 54. gr.
6. Ákvæðum um merkingu spilliefna, sbr. 55. gr.
7. Ákvæðum um skráningu spilliefna, sbr. 56. gr.

Við ákvörðun sekta skal m.a. taka tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, samstarfsvilja hins brotlega aðila og hvort um ítrekað brot er að ræða. Jafnframt skal líta til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna fyrirtækisins og hvort hægt hafi verið að koma í veg fyrir lögbrotið með stjórnun og eftirliti."

HER leggur svo til breytingar sem auðkenndar eru með skáletrun á öðrum málsgreinum greinarinnar:

Umhverfisstofnun og heilbrigðisnefnd er heimilt að ákveða hærri sektir hafi aðili hagnast á broti. Skal upphæð stjórnvaldssektar þá ákveðin sem allt að tvöfalt margfeldi af þeim hagnaði sem aðili hefur aflað sér með broti gegn lögum þessum eða reglugerðum settum samkvæmt þeim, þó innan þess ramma sem er ákveðin í 4. mgr. Sektir sem eru lagðar á einstaklinga geta numið frá 10.000–10.000.000 kr. Sektir sem eru lagðar á lögaðila geta numið frá 25.000–25.000.000 kr. Gjalddagi stjórnvaldssektar er 30 dögum eftir að ákvörðun um sektina var tekin. Hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga. Ákvörðun Umhverfisstofnunar eða heilbrigðisnefndar um stjórnvaldssekt er aðfararhæf og renna sektir í ríkissjóð eða eftir tilvikum til viðkomandi sveitarfélags að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer eftir lögum um vexti og verðtryggingu.

Stjórnvaldssektum skal beitt óháð því hvort lögbrot eru framin af ásetningi eða gáleysi. Aðili máls getur einungis skotið ákvörðun um stjórnvaldssekt til dómstóla. Málshöfðunarfrestur er þrjú mánuðir frá því að ákvörðun var tekin. Málskot frestar aðför. Í máli sem beinist að einstaklingi og lokið getur með álagningu stjórnvaldssekta hefur maður, sem rökstuddur grunur leikur á að hafi gerst sekur um lögbrot, rétt til að neita að svara spurningum eða afhenda gögn eða muni nema hægt sé að útiloka að það geti haft þýðingu fyrir ákvörðun um brot hans. Umhverfisstofnun og heilbrigðisnefnd skal leiðbeina hinum grunaða um þennan rétt. Heimild Umhverfisstofnunar og heilbrigðisnefndar til að leggja á stjórnvaldssektir

samkvæmt lögum þessum fellur niður þegar fimm ár eru liðin frá því að háttsemi lauk. Fyrningarfrestur rofnar þegar Umhverfisstofnun *eða heilbrigðisnefnd* tilkynnir aðila um upphaf rannsóknar á meintu broti. Rof frests hefur réttaráhrif gagnvart öllum sem staðið hafa að broti.

17. gr. liður b (66. gr. b) *Kæra til lögreglu*.

Í greininni fær UST heimild til að kæra brot til lögreglu. HER telur að heilbrigðisnefnd skuli fá sambærilega heimild skv. lögnum, eins og með heimild til að leggja á stjórnvaldssektir sbr. 17. gr. lið a í frumvarpinu. HER leggur því til að greinin hljóði svona:

"Umhverfisstofnun *og heilbrigðisnefnd* er heimilt að kæra brot til lögreglu. Ef brot eru meiri háttar ber Umhverfisstofnun *eða heilbrigðisnefnd* að vísa þeim til lögreglu. Brot telst meiri háttar ef verknaður er framinn með sérstaklega vítaverðum hætti eða við aðstæður sem auka mjög á saknæmi brotsins. Jafnframt getur Umhverfisstofnun *eða heilbrigðisnefnd* á hvaða stigi málsins sem er vísað máli vegna brota á lögum þessum til opinberrar rannsóknar. Gæta skal samræmis við úrlausn sambærilegra mála. Með kæru Umhverfisstofnunar *eða heilbrigðisnefndar* skulu fylgja afrit þeirra gagna sem grunur um brot er studdur við. Ákvæði IV.–VII. kafla stjórnsýslulaga gilda ekki um ákvörðun Umhverfisstofnunar *eða heilbrigðisnefndar* um að kæra mál til lögreglu. Umhverfisstofnun *eða heilbrigðisnefnd* er heimilt að láta lögreglu og ákærvaldi í té upplýsingar og gögn sem stofnunin hefur aflað og tengjast þeim brotum sem tilgreind eru í 2. mgr. Umhverfisstofnun *og heilbrigðisnefnd* er heimilt að taka þátt í aðgerðum lögreglu sem varða rannsókn þeirra brota sem tilgreind eru í 2. mgr. Lögreglu og ákærvaldi er heimilt að láta Umhverfisstofnun *eða heilbrigðisnefnd* í té upplýsingar og gögn sem hún hefur aflað og tengjast þeim brotum sem tilgreind eru í 2. mgr. Lögreglu er heimilt að taka þátt í aðgerðum Umhverfisstofnunar *og heilbrigðisnefndar* sem varða rannsókn þeirra brota sem tilgreind eru í 2. mgr."

HER telur það framfaraskref að heimild til að leggja á stjórnvaldssektir skuli koma inn í lög. Nauðsynlegt er þó að þau stjórnvöld sem sjá um framkvæmd einstakra laga séu jafnréttá þegar kemur að veitingu slíkra heimilda. Heilbrigðisnefndir gegna veigamiklu hlutverki í að framfylgja lögum og reglugerðum er varða mengun og hollustuhætti og stjórnvaldssektir eru mikilvægt tæki fyrir þær í viðbót við önnur þvingunarúrræði.

Virðingarfyllt
f.h. heilbrigðisnefndar Reykjavíkur

Árný Sigurðardóttir
framkvæmdastjóri

Kristín Lóa Ólafsdóttir
heilbrigðisfulltrúi

Svava S. Steinarsdóttir
heilbrigðisfulltrúi

